

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

РОЗДІЛ 4. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ, ТУРИЗМУ, РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н.М., КОЗАР Я.І. Новітні напрями в організації діяльності кафе-кондитерських.....	422
ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н.М., МАСЛИГАН О.О. Управління ефективністю структурних об'єднань в туристично-рекреаційній сфері шляхом оптимізації їх організаційної структури управління.....	424
ДЕРКАЧ Ю., УДВОРГЕЛІ Л.І. Заклади розміщення у сільському туризмі.....	426
КАМПОВ Н.С., КАСИНЕЦЬ О.В. Інфраструктура туризму як об'єкт управління.....	428
КОПРИВА А. Т. Відновлення родинного будинку Ерделі в місті Мукачеві. Від ідеї до реалізації.....	430
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., БОНДАРЕВА М.С. Сучасний стан та пріоритети розвитку кадрової політики підприємств залізничного транспорту.....	432
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., АЛЕКСИК Ю.Ю. Розвиток логістичних процесів в Україні...	434
МЕДВІДЬ Л.І., ИЙБЕР К. Вплив пандемії Covid-19 на деформацію туристичної сфери регіону.....	436
МИКУЛАНИНЕЦЬ С. І. Логістика в туризмі.....	438
MILASHOVSKA O.I. Support of Ukraine and the initiative of the european hotel community in the conditions of war	440
МОЛНАР-БАБЛЯ Д.І., КОЗАР Я.І. Ефективність функції контролю в готельно-ресторанній індустрії.....	442
ПАПП В.В., БОШОТА Н.В. Роль місцевих громад у сталому розвитку туристичної сфери.....	443
РОРОВУСН О.Р., KUPRIYENKO I.V. The role of a foreign language in management and tourism.....	445
ПРОСКУРА В.Ф., ГУРЗАН Н. Синергетична модель прогнозування кризових процесів в економіці регіону.....	447
ПУГАЧЕВСЬКА К.Й. Підтримка бізнесу в умовах воєнного стану.....	449
СКОПЕНКО Н.С., УДВОРГЕЛІ Л.І. Ключові напрямки відновлення вітчизняної економіки після закінчення війни.....	451
ТОДЬЄРШКО Е. В. Особливості управління кластерами туризму Закарпатської області	453
ХАУСТОВА К.М. Публічне управління у контексті сучасних викликів	455
ЧОРІЙ М.В. Кулінарна дипломатія як аспект підтримки та взаємопорозуміння між державами і народами.....	457
ШАШОВЕЦЬ Й.П., КОРОЛЬ Т. В. Особливості та завдання розвитку персоналу освітніх закладів у сучасних умовах.....	460

РОЗДІЛ 5. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО, КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО ПРОСТОРУ ТА ГЕОГРАФІЇ

ГОЛЬЧА А.М., МОВЧАН К.М. Книга від Середньовіччя до XXI ст. Виховна роль.....	462
ІЛЬТЬО Г.Ф. Роль суспільно-політичного й освітньо-культурного простору в умовах політичної кризи.....	463
КУЦИН Е. К. Роль реалістичних ремінісценцій в сучасному мистецтві.....	464
ЛУЖАНСЬКА Т.Ю., ТУРЯНИЦЯ А. Роль туристично-інформаційних центрів у суспільно-географічному дослідженні території міста.....	466

- копіювання певних управлінських методів приватного сектору, зокрема підписання короткотермінових трудових угод та угод, що залежать від результатів виконаної роботи;
- розвиток інформаційних управлінських систем і більша турбота про забезпечення іміджу регіону та органів управління зокрема;
- переважання матеріальних стимулів.[3].

Отже, в умовах та перманентної адаптації до постійно виникаючих загроз і викликів з якими щоденно працюють органи публічного управління, виникає потреба у створенні адаптивної та, водночас, чітко керованої системи публічного управління, що опирається на людський потенціал, професійну майстерність управлінських органів та чітку систему державних імперативів. Стратегічним необхідною пріоритетом також є всезагальна і реальна присутність української влади в усіх куточках країни, її всебічна поєднаність з інтересами місцевих громадян та держави загалом.

Література

1. Урядовий портал. Реформа децентралізації. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-decentralizaciyi>
2. Війна. Громади. Децентралізація. Як налагодити ефективне управління громадами в сучасних геополітичних реаліях. URL: <https://www.prostir.ua/?news=vijna-hromady-detsentralizatsiya-yak-nalahodyty-efektyvne-upravlinnya-hromadamy-v-suchasnyh-geopolitychnyh-realiyah>
3. Шпекторенко І.В. Методологія публічного управління. Навчальний посібник. – Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2018р.- 120с., с.25-26

УДК 641/642:316.722]:327

ЧОРІЙ М.В.
Мукачівський державний університет

КУЛІНАРНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК АСПЕКТ ПІДТРИМКИ ТА ВЗАЄМОПОРОЗУМІННЯ МІЖ ДЕРЖАВАМИ І НАРОДАМИ

Держави репрезентують себе у світі не лише через політичні фігури чи економічні чинники, а й через культуру. Культурна дипломатія це та soft power, котра допомагає знаходити порозуміння, будувати зв'язки та здобувати партнерів. В свою чергу кулінарна дипломатія – невід'ємна частина культурної – сприяє цьому через їжу та кулінарний етикет.

Їжа є одним із важливих комунікаційних інструментів. Вона однаково успішно діє в полярних ситуаціях: від International Days в зазвичай мультикультурних американських школах, коли діти частують однокласників стравами свого народу, і до високих дипломатичних прийомів, де шеф-кухарі представляють найкращі смаки національної кухні. В обидвох випадках це сприяє популяризації традицій, звичаїв та культури харчування певного народу.

Їжа є одним із найвпізнаваніших національних маркерів. Не займе довго думати “чийми” за національністю є піца чи суші, вареники чи сало. Про “національну приналежність” борщу донедавна велася затята суперечка.

Кулінарна дипломатія — це частина публічної дипломатії, яка все активніше завойовує значне місце як ефективний інструмент soft power, що допомагає встановлювати міжнародні зв'язки, налагоджувати діалог і шукати спільне для людей з різних куточків світу [1]. Україна в цьому напрямку має велику перевагу, адже національна кухня вже завоювала своїх прихильників по всьому світу, переважно завдяки українській діаспорі та роботі наших дипломатів, які її активно використовують у просуванні знань про Україну. Раніше кулінарна дипломатія використовувалася у більш традиційний спосіб, тобто на організації офіційних прийняттів, вечорів, ярмарків, де можна було скуштувати певні страви. На сьогодні — це частина переосмислення нематеріальної культурної спадщини.

Аналізуючи розвиток кулінарної дипломатії, можемо стверджувати, що будь-які важливі питання та важливі політичні, економічні проблеми обговорюються та вирішуються толерантно, взаєморозумінням завдяки кулінарній дипломатії. Сьогодні публічна дипломатія є інноваційним джерелом, інструментом для соціального та культурного обміну. Багата сучасна дипломатична практика показує, що лідери деяких країн відмовлялися від застільного запрошення через політико-економічні, геополітичні, конфлікти, агресію.

Всім відомий приклад, як світова преса довго кепкувала, іронізувала над двома дипломатичними вечереями Ф.Олланда президента Франції. У червні 2014 року [2] Франція святкувала річницю висадки союзницьких військ у Нормандії. Де спочатку президент Ф.Олланд разом з главою зовнішньополітичного відомства Франції Л.Фабіусом повечеряв з президентом США Б.Обамою та його держсекретарем Д.Керрі у ресторані на Єлисейських полях. Потім в той же день французький президент був змушений повторно повечеряти з президентом Російської Федерації В. Путіним. Це все сталося через ситуацію, яка відбувається в Україні. Саміт у Сочі лідери держав G7 скасували через анексію Криму Росією і перенесли захід у Брюссель.

В 2015 році відбулася вечеря, яку організувало Посольство Туреччини в Україні в рамках проекту міжнародного значення «Кулінарна дипломатія». В основу проекту було покладено зміцнити економічний, культурний, суспільний взаємозв'язок між Україною та Туреччиною і це більш продуктивніше відбулося з використання кулінарних традицій як важіль міжкулінарної комунікації. На цей захід було запрошено понад 50 учасників з різних галузей суспільства, такі як: дипломати, державні діячі, бізнесмени, культурні та громадські діячі, представники преси.

24 лютого 2022 року Російська Федерація розпочала повномасштабну війну проти України. Це найбільша військова атака в Європі з часів Другої світової війни. Під час бойових дій багато об'єктів української культурної спадщини було знищено, пошкоджено або під загрозою через масове руйнування по всій країні. Російські окупанти завдають шкоду життям людей, житловим будинкам, інфраструктурі міст та всьому українському народові.

Світова кулінарна спільнота потроху розриває будь які зв'язки з Російською Федерацією [3]. Прощайте Michelin Guide і престижна премія 50 best restaurants. Натомість щодня тисячі закладів по всьому світу, від Великобританії до Австралії, від Тайваню до Канади – починають готувати борщ, голубці і вареники. Люди, які ще кілька тижнів тому лише приблизно знали, де розташована Україна, таким чином збирають гроші на потреби гуманітарних місій, які підтримують українців.

Це результат колективних зусиль української та світової ресторанної спільноти. Однією з перших активно заговорила про війну в Україні фудписьменниця Ольга Геркулес. Вона мешкає в Лондоні, багато років системно популяризує українську кухню і має досить велику аудиторію. У перші дні війни вона запустила ініціативу #cookforukraine і запропонувала закладам, кулінарним блогерам і просто кухарям-аматорам долучитися: проводити тематичні вечери української кухні і так залучати гроші для України, включити в рахунок у закладі обов'язковий платіж на підтримку України, робити кулінарні онлайн-події і збирати гроші під час ефіру. За кілька днів під відповідним хештегом з'явилися тисячі дописів.

Борщова дипломатія теж працює: Юрій Ковриженко готував борщ на обіді в Посольстві Естонії у Великобританії і зібрав за вечір понад два мільйони гривень. Бургерна Bun Lovin Criminals у маленькому містечку Хітчин акумулювала 3000 фунтів для України. Бістро в Берліні запрошує весь район на український бранч.

Найпопулярніші українські ресторани світу також долучилися. Наприклад, легендарний ресторан Veselka в Нью-Йорку запустив акцію Eat the borsht. Stand with Ukraine і вже зібрав на благодійних вечерях з українським меню понад 25 000 доларів.

Аналізуючи сьгоднішні гастродипломатичні відносини, можемо стверджувати, що вони є зброєю сучасної зовнішньої політики з одного боку, а з іншого миролюбне знаряддя пом'якшеного впливу в стосунках дипломатії.

Гастрономічна дипломатія пом'якшує стосунки, допомагає розв'язати конфлікти, знайти порозуміння між країнами, завдяки їх культурним цінностям і відношенням до національної кухні, висловлює безсловесну підтримку.

Національній кухні притаманний інтегруючий, репрезентативний характер. Будь яка кухня це сукупність страв, які представляють цю культуру в ситуації міжкультурної взаємодії та ідентифікують особу як представника певної культури, як важливого шляху промоції країни, як члена культурної політики.

Поняття «гастродипломатія» в сьгоденні є міцним знаряддям, впливом, зброєю дипломатії в сучасній зовнішній політиці та економіці держав.

Література

1. Кулінарна дипломатія. – Режим доступу: <https://m.day.kyiv.ua/uk/article/kultura/kulinarna-dyplomatiya>
2. Шевель І.П. Кулінарні дипломатичні конфлікти як зброя сучасної світової. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти Випуск 4 (2019). 286с.

3. Як Україна воює та перемагає на гастрономічному фронті. – Режим доступу: https://lb.ua/gastronomy/2022/03/15/509588_yak_ukraina_voyuie_peremagaie.html

УДК 658.336.8

ШАШОВЕЦЬ Й.П., КОРОЛЬ Т. В.
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Ефективне функціонування закладу, який надає освітні послуги, насамперед, визначається ступенем розвитку його персоналу. В сучасних умовах швидкого старіння теоретичних знань, умінь та практичних навичок спроможність навчального закладу постійно здійснювати розвиток своїх працівників є одним з найважливіших факторів забезпечення його конкурентоспроможності.

Під розвитком персоналу, що є одною з найбільш затребуваних дефініцій в сучасних дослідженнях, присвячених менеджменту персоналу, мається на увазі організований процес безперервного професійного навчання працівників для підготовки їх до виконання нових функцій, професійно-кваліфікаційного просування та вдосконалення соціальної структури персоналу. Розвиток персоналу забезпечується заходами з адаптації персоналу, оцінювання кадрів з метою здійснення атестації, планування їх професійної кар'єри, стимулювання розвитку персоналу тощо.

Система розвитку персоналу – це сукупність організаційних структур, методик, процесів і ресурсів, що необхідні для ефективного виконання завдань у сфері розвитку персоналу, а також оптимального задоволення запитів працівників, пов'язаних із самореалізацією, професійною підготовкою і кар'єрою [1, с. 155]

На нашу думку, для поглиблення та конкретизації змісту категорії «розвиток персоналу» необхідно чітко окреслити дві складові даного процесу: професійний та особистісний розвиток. Якщо професійний розвиток персоналу здійснюється у межах закладу або за його ініціативи і переважно є регламентованим та нормативно упорядкованим, то розвиток особистості може і повинен виходити за рамки трудової діяльності педагогічного працівника на робочому місці. Однак при цьому за керівництвом освітнього закладу залишається важлива роль по сприянню, тобто створенню сприятливих умов для особистісного розвитку (точніше сказати, саморозвитку) педагогічних працівників, пошуку механізмів заохочення та винагородження (як матеріального, так і нематеріального) за постійну, системну «роботу над собою».

Професійний розвиток педагогічного працівника включає : засвоєння та застосування у практичній діяльності новаторських підходів та методів навчання, безперервне підвищення власної педагогічної майстерності, розширення кругозору та компетентності в межах предметної області викладання. Професійний розвиток освітян – це постійний процес оптимального

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>